

NA PEDAGOGICKÉ FAKULTĚ VZNIKLA NOVÁ PŘÍRUČKA PRO UČITELE, ZAMĚŘUJE SE PODPORU MEDIÁLNÍ GRAMOTNOSTI

Kamil KOPECKÝ

V těchto dnech vychází nová příručka pro učitele zaměřená na posilování mediální gramotnosti s názvem Na pravdě záleží – Jak učit o pravdě a lži na internetu (příručka pro učitele), kterou pro pedagogy připravili Kamil Kopecký, Dominik Voráč a René Szotkowski z Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v rámci vědeckovýzkumného hubu Central European Digital Media Observatory. Příručka nabízí různé možnosti, jak s tématem pravdy a lži v online prostředí pracovat.

„Téma odlišování pravdy a lži v online prostředí patří k tématům, která vyvolávají velmi silné emoce a mnohdy bohužel i agresivní projevy. Přitom právě schopnost ověřovat si zdroje a rozpoznat nepravdivé zprávy patří ke klíčovými dovednostem 21. století,“ uvádí Kamil Kopecký, vedoucí autorského týmu. Zároveň dodává: „Pokud se naučíme pracovat s emocemi, naučíme se ověřovat si informace, posuzovat relevanci zdrojů, odhalovat podvody a zkreslení, pak je těžší s námi manipulovat a staneme se odolnějšími.“

Příručka se tématem pravdy zabývá hned z několika perspektiv – nejdříve se zaměřuje na pojetí pravdy a lži v historickém kontextu. Následně se věnuje mýtům a nepravdám, které pronikly

hluboce do naší společnosti a které běžně šíříme dál a považujeme je za pravdu, poté se pak věnuje nepravdivým informacím v současnosti.

„Myslíme si, že je důležité učit o falešných zprávách a dezinformacích v širším kontextu – nejde jen o to žákům říct, co je to dezinformace, jak se se pozná a uvést příklady. Chtěli jsme se zaměřit rovněž na žakovu metakognici, kdy si uvědomí, že možná po celý život věřil věcem, které nejsou úplně pravda. To by poté mělo rozvíjet žakovu sebereflexi a spolu se znalostmi a dovednostmi vytvořit komplexní celek, který mu pomůže k tomu, aby se ve světě plném informací neztratil,“ doplnil Dominik Voráč, spoluautor příručky a student doktorského studia zaměřeného na mediální výchovu na Pedagogické fakultě UP v Olomouci.

Nechybí ani témata spojená s fotografiemi a videi, kde autoři například vysvětlují, jak je důležité posuzovat události vždy v daném kontextu a jak snadno nás může zmást první dojem a vyvolat v nás silné emoce, které nám dokáží zamlžit racionální úsudek. To ilustrují četné příklady manipulací s fotografiemi, ať už jde o hru s perspektivou, hru s detailem a ořezem, retušování či fotomontáže. V dalších částech se pak autoři věnují manipulaci s videem – ať již pomocí klíčování či pomocí neurálních sítí (deep fake). Samostatná část příručky se věnuje různým druhům hoaxů, se kterými se setkáváme v běžném světě a které nás ovlivňují.

Jelikož je mediální výchova průřezovým tématem RVP ZV a přirozeně tak prostupuje více tematickými oblastmi, lze příručku Na pravdě záleží využít napříč nejrozličnějšími předměty, až už se jedná o český jazyk, biologii, dějepis či matematiku. „Naším záměrem bylo vytvořit soubor zcela konkrétních aktivit, které mohou pedagogové zařazovat do výuky ve svých vlastních předmětech, a to snadno a rychle,“ doplňuje Dominik Voráč.

Příručka je ke stažení zdarma na www.stránkáchhubuCEDMO a na [webových stránkách E-Bezpečí](http://webovýchstránkáchE-Bezpečí).